

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 84 0 Rs 058426 21 Rev
Banjaluka: 14.10.2021. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Tanja Bundalo, predsjednik vijeća, Senad Tica i Gorjana Popadić, član vijeća, u pravnoj stvari tužioca Z.R. iz D., koga zastupa punomoćnik M.P., advokat iz B., protiv tuženog d.o.o. K.u.p. D., koga zastupa punomoćnik N.R., advokat iz D., radi zaštite prava iz radnog odnosa, vrijednost spora 10.000,00 KM, odlučujući o reviziji tužioca izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Doboju broj 84 0 Rs 058426 20 Rsž od 16.11.2020. godine, na sjednici održanoj 14.10.2021. godine, donio je

RJEŠENJE

Revizija se usvaja, presuda Okružnog suda u Doboju broj 84 0 Rs 058426 20 Rsž od 16.11.2020. godine ukida i predmet vraća tom sudu na ponovno suđenje.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda u Derventi broj 84 0 Rs 058426 19 Rs od 28.2.2020. godine, odbijen je tužbeni zahtjev tužioca kojim traži da se ponište odluke direktora tuženog, i to rješenje broj ... od 28.9.2018. godine i rješenje broj ... od 22.11.2018. godine, da se obaveže tuženi da tužioca vrati na rad i rasporedi na radno mjesto i poslove koje je obavljao prije donošenja rješenja broj ... od 28.9.2018. godine, ili na drugo radno mjesto u skladu sa njegovom stručnom spremom i radnim sposobnostima, da se obaveže tuženi da tužiocu na ime naknade izgubljenih plata za period od 1.10.2018. godine do 5.12.2019. godine isplati ukupni iznos od 9.261,33 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na iznos od 8.590,56 KM počev od 5.12.2019. godine do konačne isplate, da mu na ime naknade štete zbog neiskorištenog godišnjeg odmora isplati iznos od 935,73 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 28.9.2018. godine do isplate i da u korist tužioca izvrši uplatu poreza i doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za period od 1.10.2018. godine do 1.4.2019. godine i razliku za period od 1.4.2019. godine do 5.12.2019. godine, sve u roku od 15 dana od dana dostavljanja presude.

Obavezan je tužilac da tuženom naknadi troškove postupka u iznosu od 2.597,40 KM, u roku od 15 dana.

Presudom Okružnog suda u Doboju broj 84 0 Rs 058426 20 Rsž od 16.11.2020. godine, žalba tužioca je odbijena i prvostepena presuda potvrđena.

Odbijen je zahtjev tuženog za naknadu troškova postupka na ime sastava odgovora na žalbu.

Tužilac revizijom pobija drugostepenu odluku zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se pobijana odluka preinači i tužbeni zahtjev usvoji, a tuženi obaveže na naknadu troškova postupka uvećanih za troškove

na ime sastava revizije u iznosu od 600,00 KM ili da se ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

Odgovor na reviziju nije podnesen.

Odredbom člana 237. stav 2. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“, broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13-u daljem tekstu: ZPP-u) propisano je da revizija nije dozvoljena ako vrijednost pobijanog dijela pravosnažne presude ne prelazi 30.000,00 KM, a u privrednim sporovima 50.000,00 KM.

Tužbeni zahtjev tužioca sastoji se iz nenovčanog dijela (poništenje odluka o otkazu i radna reintegracija) gdje je u tužbi vrijednost spora naznačena u iznosu od 10.000,00 KM, te novčanog dijela čiji ukupni iznos potraživanja po osnovu glavnog duga iznosi 10.197,00 KM, pa slijedi da se radi o sporu u kome revizija po članu 237. stav 2. ZPP-u nije dozvoljena.

U slučajevima u kojima revizija nije dozvoljena prema odredbama stava 2. ovoga člana, stranke mogu podnijeti reviziju protiv drugostepene presude, ako odluka o sporu zavisi od rješenja nekog materijalno pravnog ili procesno pravnog pitanja, važnog za obezbjeđenje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, a naročito, pod uslovima propisanim u članu 237. stav 3. tačka 1. do 3. ZPP-u. U reviziji iz stava 3. ovoga člana stranka treba da jasno naznači pravno pitanje zbog kojeg je podnijela reviziju, uz određeno navođenje propisa i drugih važećih izvora prava, koja se na njega odnose, te izloži razloge zbog kojih smatra da je ono važno za obezbeđenje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni (član 237. stav 4.).

Tužilac se u reviziji poziva na odredbe člana 237. stav 3. ZPP-u, a kao sporno pravno pitanje zbog koga smatra da se revizija treba dozvoliti navodi: „Da li je sud u radnom sporu dužan odluku poslodavca o otkazu ugovora o radu radnika ispitivati sa stanovišta zakonitosti provedenog postupka, odnosno da li se radniku u tom postupku mora omogućiti da se izjasni o navodima poslodavca i dokazima koji su protiv njega prikupljeni u smislu odredbe člana 180. Zakona o radu i člana 7. Konvencije Međunarodne organizacije rada broj 158 o prestanku radnog odnosa na inicijativu poslodavca, iz 1983. godine, tj. da li se radniku od strane poslodavca mora omogućiti da se brani u postupku koji se vodi protiv njega“.

Izraženo pravno shvatanje u pobijanoj odluci vezano za poštivanje prava radnika na odbranu u slučaju otkaza ugovora o radu od strane poslodavca, protivno je shvatanju koga je ovaj sud izrazio u većem broju odluka (npr. broj 71 0 P 131217 14 Rev od 9.6.2016. godine), pa je prihvaćeno da se odlučuje o reviziji.

Revizija je osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužioca naveden u izreci prvostepene presude.

U toku postupka pred prvostepenim sudom utvrđeno je sljedeće činjenično stanje:

da je tužilac bio zaposlen kod tuženog na neodređeno vrijeme po osnovu ugovora o radu od 18.1.2017. godine; da je tuženi 22.8.2018. godine sačinio obavještenje broj ..., dostavljeno tužiocu bez priloga, kojim upoznaje tužioca da postoje zakonski razlozi za otkaz ugovora o radu zbog nepoštovanja radne discipline iz člana 179. stav 3. tačka 2. Zakona o radu, koji su ispunjeni

sa 18.8.2018. godine; da se u obavještenju navodi da tužilac od 14.8.2018. godine ne dolazi na posao i da nije dostavio potvrdu o privremenoj spriječenosti za rad izdatu od nadležnog ljekara, što je bio dužan učiniti u roku od 3 dana od dana kada je nastupila privremena spriječenost za rad;

da je tužilac 27.8.2018. godine dostavio odgovor u kome tvrdi da je 14.8.2018. godine telefonskim putem, slanjem SMS poruke, obavjestio poslodavca o svojoj privremenoj spriječenosti za rad tako što je tu SMS poruku dostavio S.S.2. svom neposrednom rukovodiocu, te da je njegova supruga S.R., takođe zaposlenik tuženog, dana 15.8.2018. godine obavjest o privremenoj spriječenosti za rad postavila na oglasnu tablu tuženog; kao prilog odgovora dostavljena je obavjest o otvaranju bolovanja;

da je doktor porodične medicine T.R., zaposlena u JZU D.z.D., izdala 14.8.2018. godine obavjest poslodavcu da je tužilac stupio na bolovanje počev od 14.8.2018. godine i da je kontrolni ljekarski pregled zakazan za 17.8.2018. godine;

da je tuženi 28.9.2018. godine donio rješenje broj ... kojim je tužiocu otkazan ugovor o radu i utvrđeno da mu radni odnos prestaje sa 30.9.2018. godine, zbog povrede člana 179. stav 3. tačka 2. Zakona o radu;

da se tužilac dopisom od 12.10.2018. godine obratio Upravi, Sektor inspekcije ... - Odjeljenje D., koja je 26.10.2018. godine izvršila vanredni inspekcijski nadzor i rješenjem broj ... od 19.11.2018. godine naložila tuženom da otkloni nepravilnosti utvrđene u postupku inspekcijskog nadzora koje se odnose na radnopravni status radnika Z.R., „na način da preispita rješenje o prestanku radnog odnosa“, a naročito sa stanovišta primjene odredbe člana 183. stav 1. tačka 1. Zakona o radu;

da je tuženi dana 22.11.2018. godine, postupajući po rješenju navedene inspekcije, donio rješenje broj ..., navodeći u izreci tog rješenja da se „potvrđuje rješenje poslodavca broj ... od 28.9.2018. godine, kojim je radniku R.Z. prestao radni odnos sa 30.9.2018. godine“; da iz obrazloženja rješenja od 22.11.2018. godine slijedi da je ono doneseno na osnovu novih dokaza (iskaz dva svjedoka i prilozi);

da je tužilac pokrenuo radni spor podnošenjem tužbe prvostepenom sudu dana 11.2.2019. godine;

Polazeći od ovako utvrđenog činjeničnog stanja, koje ne može biti predmet pobijanja i ocjenjivanja u ovom revizijskom postupku s obzirom na izričitu zabranu sadržanu u odredbi člana 240. stav 2. ZPP-u, primjenom odredbe člana 119. stav 1., 141. stav 1., 179. stav 3. tačka 2. i 180. stav 1. i 2. Zakona o radu („Službeni glasnik RS“, broj 1/16 i 66/18 – u daljem tekstu: ZR-u), prvostepeni sud je odlučio kao u izreci.

Ocjenom izvedenih dokaza, a posebno iskaza tužioca i njegove supruge S.R., te svjedoka B.K., S.S.1, S.Č., S.K. i S.S.2., prvostepeni sud zaključuje da tužilac nije dokazao da je blagovremeno i uredno dostavio doznake o privremenoj spriječenosti za rad, te da su ispunjeni zakonski uslovi da mu se ugovor o radu otkaže saglasno članu 179. stav 3. tačka 2. u vezi sa odredbom člana 119. stav 1. ZR-u.

Drugostepeni sud u cijelosti prihvaća činjenična utvrđenja i pravne zaključke prvostepenog suda, iz kog razloga odbija žalbu tužioca i potvrđuje prvostepenu presudu.

Odluka drugostepenog suda nije pravilna na što se revizijom tužioca osnovano ukazuje.

Nižestepeni sudovi se nisu po službenoj dužnosti bavili utvrđenjem blagovremenosti tužbe, a što su bili dužni s obzirom da se radi o roku koji je prekluzivne prirode.

Odredbom člana 201. stav 4. ZR-u je propisano: „Tužbu za zaštitu prava radnik može da podnese najkasnije u roku od šest mjeseci od dana saznanja za povredu ili od dana učinjene povrede“.

Iz dopisa tužioca od 12.10.2018. godine kojim se obratio inspekciji rada, slijedi da je nespornim učinio da mu je rješenje tuženog broj ... od 28.9.2018. godine o prestanku radnog odnosa uručeno poštom 1.10.2018. godine, pa kako je tužba podnesena 11.2.2019. godine, ista je blagovremena.

Odredbom člana 179. stav 3. tačka 2. ZR-u je propisano da poslodavac može radniku koji ne poštuje radnu disciplinu otkazati ugovor o radu, „ako ne dostavi potvrdu o privremenoj spriječenosti za rad“. Obavezu radnika da u roku od tri dana od dana nastupanja privremene spriječenosti za rad dostavi poslodavcu potvrdu nadležnog doktora medicine, utvrđena je članom 119. stav 1. ZR-u. U slučaju teže bolesti, umjesto radnika potvrdu poslodavcu dostavljaju članovi uže porodice ili druga lica sa kojima živi u porodičnom domaćinstvu (stav 2.).

Tužilac je uz odgovor na obavještenje tuženog od 22.8.2018. godine o postojanju razloga za otkaz ugovora o radu, naveo da je 14.8.2018. godine slanjem SMS poruke obavjestio svog neposrednog rukovodioca S.S.2. o privremenoj spriječenosti za rad, te da je njegova supruga S.R., takođe zaposlenik tuženog, dana 15.8.2018. godine doznaku o privremenoj spriječenosti za rad postavila na oglasnu tablu tuženog.

U prilogu odgovora dostavljena je kopija doznake o privremenoj spriječenosti za rad za tužioca, počev od 14.8.2018. godine.

Svjedok S.S.2. je u iskazu potvrdio navode o primljenoj SMS poruci čiji tekst nije osporen, a tuženi je u rješenju broj ... od 28.9.2018. godine prihvatio ove činjenice kao istinite.

Svjedok S.R. je potvrdila navode tužioca da je na njegov zahtjev dana 15.8.2018. godine uzela doznake iz auta i da ih je stavila na oglasnu tablu, s tim da je to sve učinila nakon završetka njene druge smjene, tj. poslije 18 sati. Ovo potvrđuje i iskaz svjedoka S.K., portira tuženog, koji je iskazao da ga je tužilac dana 15.8.2018. godine zamolio da ključeve od auta da njegovoj supruzi jer „ide od doktora i nosi doznake“ koje je trebala da „preuzme supruga“, da je „tužioca čekao kolega da ide kući jer nije mogao da trpi bolove“, da je pustio suprugu tužioca da sa autom uđe u krug firme i da je „otišla u firmu“.

Pogrešan je stav drugostepenog suda da je na „tužiocu teret dokazivanja svojih tvrdnji“, tj. tvrdnje da je doznaku o privremenoj spriječenosti za rad dostavio poslodavcu u roku iz člana 119. stav 1. ZR-u, kod toga da je odredbom člana 187. ZR-u propisano: „U slučaju spora pred

nadležnim organom, poslodavac je dužan da dokaže postojanje razloga za otkaz ugovora o radu“.

Drugostepeni sud stavlja na teret tužiocu da nije predložio izvođenje dokaza „pregledom snimaka sa nadzornih kamera dana 15.8.2018. godine, iako svjedok S.S.2. u iskazu decidirano navodi da je „oglasna tabla locirana između uprave i proizvodne hale“... „, da postoje kamere, ali taj prostor nije pokriven kamerom“.

Nižestepeni sudovi nisu sa dužnom pažnjom cijenili napred navedene činjenice dovodeći ih u kontekst sa potvrdom JZU D.z. D. po kojoj je tužilac bio na bolovanju u periodu od 14.8.2018. godine do 30.9.2018. godine po dijagnozi K 40, te sa otpusnim pismom JZU Bolnica S.a.l. –Služba za ... D. da je tužilac bio na liječenju u periodu od 30.8.2018. godine do 2.9.2018. godine, po dijagnozi K 40.9, kada je operativno tretiran.

Logičnim se nameće pitanje zašto bi tužilac pribavio od porodičnog ljekara doznaku o privremenoj spriječenosti za rad ako ne da pravda odsustvo s posla, i zašto bi izbjegao da doznaku preda svom poslodavcu koga je već obavjestio da je na bolovanju i da će donijeti doznake, svjestan da neopravdano odsustvo s posla jeste osnov za otkaz ugovora o radu.

Dakle, i kada bi se prihvatio stav iz pobijane odluke da tužilac nije u roku iz člana 119. stav 1. ZR-u dostavio tuženom doznaku o privremenoj spriječenosti za rad, jer je nije predao na protokol kako je to pravilo, te da nije dokazao da je doznaku stavio na oglasnu tablu unutar roka od tri dana od dana nastanka spriječenosti za rad, sud je morao sa posebnom pažnjom ocijeniti od kakvog je značaja postupanje tužioca koji blagovremeno isti dan kada mu je otvoreno bolovanje (makar i SMS porukom) obavještava poslodavca o privremenoj spriječenosti za rad i da će dostaviti doznaku, te da je kopiju doznake dostavio uz odgovor na obavjest poslodavca o postojanju razloga za otkaz ugovora o radu.

Tužilac je u žalbi, a to ponavlja i kao revizioni navod, ukazivao da mu je poslodavac povrijedio pravo na odbranu time što je, nakon inspeksijskog nadzora, donio novo rješenje o otkazu broj ... od 22.11.2018. godine utemeljeno na novoizvedenim dokazima, a da mu prethodno nije data mogućnost da se o njima izjasni.

Nije sporno da tuženi u vrijeme donošenja osporenih rješenja nije imao Pravilnik o radu, pa time ni propisan disciplinski postupak u kome bi radnik mogao da iznese svoju odbranu, ali to ne znači da se pravo radnika na odbranu ne mora poštovati u obimu koji je propisan zakonom.

Odredba člana 180. stav 1. ZR-u propisuje da je poslodavac dužan prije otkaza ugovora o radu u slučajevima iz člana 179. stav 2. i 3. ZR-u, radnika pismenim putem obavjestiti o postojanju razloga za otkaz ugovora o radu i ostaviti mu rok od najmanje osam dana od dana dostavljanja obavještenja da se izjasni na navode. Stavom 2. je propisano da je poslodavac dužan u obavještenju navesti osnov za otkaz, činjenice i dokaze koji ukazuju da su se stekli uslovi za otkaz.

U obrazloženju rješenja broj ... od 22.11.2018. godine, koje je donešeno po inspeksijskom nalogu, navodi se da je „poslodavac izveo nove dokaze“ (izjave S.R., B. K., uvid u poslovnu knjigu protokola preduzeća, uvid u SMS poruku tužioca od 14.8.2018. godine, obavjest poslodavcu JZU D.z.D. od 14.8.2018. godine).

Tuženi nije dokazao da je „nove dokaze“, prije donošenja rješenja, dostavio tužiocu kako bi mu omogućio da se na iste izjasni u smislu odredbe člana 180. ZR-u.

S obzirom na značaj prava na odbranu, svako ograničenje tog prava ima suštinski značaj za ocjenu zakonitosti odluke o otkazu ugovora o radu i, ako nije respektirano, vodi povredi prava zaposlenika. Ovo tim prije jer je pravo na odbranu univerzalno pravo koje poznaju svi postupci i može se uskratiti samo u slučaju ako postoje okolnosti zbog kojih nije opravdano očekivati od poslodavca da omogući odbranu.

Odredba člana 180. ZR-u propisuje minimalne standarde kojima se obezbjeđuje pravo radnika na odbranu, a oni podrazumijevaju pismeno obavještenje o postojanju razloga za otkaz ugovora o radu, rok od najmanje osam dana za izjašnjenje radnika, navođenje osnova za otkaz, te činjenica i dokaza koji ukazuju da su se stekli uslovi za otkaz. U konkretnom slučaju se ne vidi ni jedan razlog (niti je takvo nešto tuženi pokušao dokazati) na osnovu koga bi se moglo zaključiti da nije bilo moguće prije donošenja rješenja od 22.11.2018. godine, upoznati tužioca i dostaviti mu „nove dokaze“ na temelju kojih je ocijenjeno da postoji zakonski osnov za davanje otkaza ugovora o radu temeljem odredbe člana 179. stav 3. tačka 2. ZR-u.

Sud je, ako je već ocijenio da je postojao valjan pravni osnov za prestanak radnog odnosa, morao da se izjasni da li je došlo do povrede prava na odbranu jer je poslodavac postupio suprotno odredbama zakona kojima je propisan postupak za prestanak radnog odnosa i shodno tome, ako je njegov odgovor pozitivan, odlučiti da li ima mjesta za primjenu odredbe člana 195. stav 2. ZR-u.

Zbog pogrešne ocjene izvedenih dokaza, u odnosu na novčani dio zahtjeva kojim se traži isplata izgubljenih plata za period od 1.10.2018. godine do 5.12.2019. godine i isplata na ime naknade štete zbog neiskorištenog godišnjeg odmora, nižestepeni sudovi nisu ni cijenili nalaz koga je 9.12.2019. godine sačinio vještak ekonomske struke.

Temeljem odredbe člana 249. stav 1. ZPP-u odlučeno je kao u izreci.

Predsjednik vijeća
Tanja Bundalo

Za tačnost otpavka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić